

ЗАТВЕРДЖУЮ

Інструкція №3

з охорони праці під час проведення навчальних занять у кабінеті біології

1. Загальні положення

1.1. Інструкція із безпеки під час роботи в кабінеті (лабораторії) біології, в куточку живої природи, на навчально-дослідній ділянці, у теплиці (оранжереї), під час екскурсій з біології та природознавства в навчальному закладі (далі-Інструкція) поширюється на всіх учасників навчально-виховного процесу під час проведення практичних занять (демонстраційних дослідів, лабораторних і практичних робіт) у кабінеті (лабораторії) біології, у куточку живої природи, на навчально-дослідній ділянці, в оранжереї (теплиці), під час проведення екскурсій з біології в навчальних закладах (далі-навчальні заклади) незалежно від форм власності.

1.2. Інструкція розроблена на основі “Правил безпеки під час роботи з біології у навчальних закладах” (ДНАОП 9. 2. 30-1. 0-98), затверджених наказом Держнаглядохоронпраці України від 16. 11. 98 N 221.

1.3. Інструкція є основою для розробки інструкції з безпеки під час проведення практичних занять з біології у навчальних закладах, яка розробляється та затверджується керівником навчального закладу. Вимоги зазначеної інструкції є обов'язковими для виконання.

1.4. Всі учасники навчально-виховного процесу в кабінеті біології повинні знати правила надання першої (долікарської) допомоги при характерних ушкодженнях, мати необхідні знання і навички користування медикаментами.

1.5. По даній інструкції працівник інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім через кожні 6 місяців (повторний інструктаж).

Результати інструктажу заносяться в “Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці”, в журналі після проходження інструктажу повинні бути підписи інструктуючого та працівника.

1.6. Власник повинен застрахувати працівника від нещасних випадків та професійних захворювань.

В разі пошкодження здоров'я працівника з вини власника, він (працівник) має право на відшкодування заподіяної йому шкоди.

1.7. За невиконання даної інструкції працівник несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

1.8. Працівник повинен:

1.8.1. Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку.

1.8.2. Користуватися спецодягом та засобами індивідуального захисту.

1.8.3. Виконувати тільки ту роботу яка доручена керівником робіт та по якій проінструктований.

1.8.4. Не виконувати вказівок, які суперечать правилам охорони праці.

1.8.5. Не допускати в робочу зону сторонніх осіб.

1.8.6. Пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці та відповідальності за товаришів по роботі.

1.8.7. Вміти надавати першу медичну допомогу при нещасних випадках

1.8.8. Вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1.1. Чітко визначте порядок і правила безпечного проведення досліду.

2.1.2. Звільніть робоче місце від усіх не потрібних для роботи предметів і матеріалів.

2.1.3. Перевірте наявність і надійність посуду, приладів та інших предметів, необхідних для виконання завдання.

2.1.4. Починайте виконувати завдання тільки з дозволу вчителя.

2.1.5. Виконуйте тільки ту роботу, яка передбачена завданням або доручена вчителем.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Починайте виконувати роботу лише з дозволу відповідної посадової особи, або визначену колом ваших посадових обов'язків.

3.1.1. Користуючись скальпелями, ножицями, препарувальними голками, не спрямовуйте різальні або загострені частини цих інструментів на себе і своїх товаришів, щоб уникнути поранень.

3.1.2. У разі використання спиртів, гасіть полум'я, накриваючи спеціальними ковпакам, ніколи не виймайте зі спиртівки пальник з гнотом після її запалювання, не запалюйте одну спиртівку від іншої-усе це загрожує пожежею. Працюючи зі спиртівкою, бережіть одяг і волосся від спалахування.

3.1.3. Під час виконання робіт, у процесі яких нагрівають рідини в пробірках, закріплюйте їх у затискачах штатива або в тримачах пробірок.

3.1.4. Під час нагрівання не спрямовуйте отвір пробірки на себе або на тих, хто поруч, щоб уникнути опіків.

3.1.5. Нагрівайте горючі рідини тільки на водяній бані.

3.1.6. Використовуючи кислоти або луги, наливайте їх тільки у скляний посуд.

3.1.7. У разі використання порошкоподібних хімічних речовин набирайте їх тільки спеціальною ложкою, не торкаючись до порошоків руками. Пам'ятайте, що майже всі ці речовини отруйні. Те саме стосується добрив, які використовуються для підживлення кімнатних рослин.

3.1.8. Усі рідини, що залишаються після проведення лабораторних занять з використанням хімічних речовин, злийте у спеціально призначені банки і склянки.

3.1.9. Обережно поведіться зі скляним посудом. Якщо він розбився, не збирайте уламки руками, а змітайте їх щіткою в призначений для цього совок.

3.1.10. Виготовляючи препарати для розглядання їх під мікроскопом, дуже обережно беріть покривне скельце великим і вказівним пальцями правої руки за краї, розмістіть його паралельно до предметного скла, яке ви тримаєте

в лівій руці ,а потім випустить скельце з пальців , щоб воно вільно лягло на препарат .

3.2.У випадках пошкодження електричного обладнання та проводів вимкніть електромережу до приведення її в безпечний стан.

3.3.У випадку травми негайно зверніться до вчителя.

3.4.Вимоги безпеки для учнів під час роботи в куточку живої природи.

3.4.1.Перед початком роботи

3.4.2.Одягніть спецодяг(халат, фартух).

3.4.3.Виконуйте тільки ту роботу, яка передбачена завданням або вчителем.

3.5.Під час проведення роботи.

3.5.1.Під час пересаджування рослин використовуйте рукавиці.

3.5.2. Готуючи підживлення для рослин, не торкайтесь до добрив руками, їх треба набрати спеціальними ложечками або совочками.

3.5.3.Не обприскуйте і не обпилюйте рослин отрутохімікатами. Для боротьби з комахами-шкідниками проводьте обробку рослин мильним розчином або мильною піною.

4.5.4.Очищаючи клітки птахів і вольєри тварин-ссавців, виконуйте роботу в рукавичках. Не виймайте з вольєра самок, які недавно принесли потомство це загрожує укусам.

4.5.5.У разі захворювання якоїсь тварини негайно повідомте про це вчителя.

4.5.6. Якщо під час роботи ви травмувалися, негайно зверніться до вчителя.

4.Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1.Прибирання робочих місць виконуйте по завершенні роботи або робочого часу.

4.2. Приберіть робоче місце, здайте вчителю або лаборанту навчально-наочні посібники та приладдя, якими ви користувалися під час роботи.

4.3. Після закінчення практичних занять обов'язково ретельно помийте руки з милом.

5.Вимоги безпеки в екстремальних ситуаціях

5.1.В разі травмування (поранення, опіків тощо) або поганого самопочуття повідомте вчителя (чергового адміністратора).

5.2.У разі виникнення пожежі необхідно:

- вивести учнів (персонал) з приміщення;
- повідомити пожежну охорону за телефоном 001 (або посильним);
- вимкнути електромережу, зачинити вікна і двері, щоб вогонь не поширювався на сусідні приміщення;

-приступити до ліквідації осередку вогню, при цьому легкозаймисті та горючі рідини і електропроводку слід гасити піском, вогнетривким покривалом, порошковим вогнегасником; знеструмлену електропроводку можна гасити водою або будь-якими наявними вогнегасниками.

5.3. В разі виникнення аварійної ситуації слід негайно припинити роботу, якщо робота виконувалась електроспоживачами, відключити їх від електромережі, повідомити про те, що сталося керівника робіт.

5.4. Якщо є потерпілі надавати їм першу медичну допомогу; при необхідності викликати " швидку допомогу ".

5.5. Надання першої медичної допомоги.

5.5.1. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий масаж серця, звернути увагу на зіниці. Розширенні зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані необхідно негайно приступити до оживлення потерпілого і викликати швидку медичну допомогу.

5.5.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перевязочний матеріал, що міститься у ньому на рану і завязати її бинтом. Якщо індивідуального пакету якимось чином не буде, то для перевязки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку. На те місце ганчірки, що приходить безпосередньо на рану, бажано накапати декілька капель настойки йоду, щоб одержати пряму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

5.5.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвесити за допомогою перевязки або хустинки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При передбачуваному переломі черепа(несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або рота) необхідно прикласти до голови холодний предмет(грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозрюванні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому , щоб тулуб не перегинався з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.5.4. Надання першої допомоги при опіках кислотами і лугами.

При попаданні кислоти або лугу на шкіру, ушкодженні ділянки необхідно промити цівкою води на протязі 15-20 хвилин, після цього пошкоджену кислотоюповерхню обмити 5%-им розчином питної соди, а

обпечену лугом- 3%-ним розчином борної кислоти або розчином оцтової кислоти.

При попаданні на слизову оболонку очей кислоти або лугу необхідно очі ретельно промити цівкою води протягом 15-20 хвилин, після цього промити 2%-ним розчином борної кислоти. При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати 3%-ним розчином питної соди. При попаданні кислоти в дихальні шляхи потрібно дихати розпилТним за допомогою пульверизатора 10%-ним розчином питної соди, при попаданні лугу – розпиленим 3%-ним розчином оцтової кислоти.

5.5.5. Надання першої допомоги при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами, ні в якому разі не можна відкривати бульбашки, які утворюються, та перевязувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змочену етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня(бульбашки) обпечене місце обробляють спиртом, 3%-ним марганцевим розчином або 5%-ним розчином таніну.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкірної тканини) накривають рану стерильною повязкою та викликають лікаря.

5.5.6. Перша допомога при кровотечі.

Для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно:

- підняти поранену кінцівку вгору;

- кровоточиву рану закрити перевязочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин; якщо кровотеча зупинилася, то не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього накласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце;

- при сильній кровотечі, яку не можна зупинити повязкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

5.6. Виконувати всі вказівки керівника робіт по ліквідації небезпеки.

**Інструкцію розробила
фахівець з охорони праці**

Кальмук В. М.